

Др Зоран Ђерић

ДОН КИХОТ: ОД КОМИЧНОГ ДО ТРАГИЧНОГ ВИТЕЗА

(све екранизације Сервантесовог романа)

Четири века је прошло од објављивања шпанског романа *Дон Кихот (Don Quixote)*, Мигела де Сервантеса (Miguel de Cervantes). Овај роман, под пуним називом: *Велеумни племић Дон Кихот од Манче (El ingenioso Don Quixote de la Mancha)*, први део је објављен 1605. године, а други 1615. године), сматра се ремек-делом светске књижевности, после *Библије*, једна је од најпревођенијих књига.¹ О

његовој популарности сведоче и бројне екранизације. Од 1898. до 2015. године снимљено је више од 70 филмова (играних, документарних, анимираних филмова) и ТВ серија о Дон Кихоту. Несумњиво, он је био не само средњовековни јунак, пародија витеза, него и парабла за човека који се не сналази у свом времену, не може да живи у реалности или не прихвата своју околину. Роман је, преваходно, критика витешких и пасторалних романа, али и критика друштва

1 Виртуелни музеј Дон Кихота: <http://www.donquijote.org/vmuseum/quixote-anniversary>

(цркве и инквизиције), не само пишевог времена (XVII век), већ универзална, кад год је угрожена људска слобода, част и живот. Сервантесов роман је мешавина и, истовремено, пародија свих жанрова: од епике, преко лирике, до трагедије и комедије; дакле - прозе, стиха, дијалога, како књижевних, учених, тако и усмених форми, простих, народних.

Филмски продуценти су давно запазили тај потенцијал, а сценаристи, редитељи и драматурзи се њиме надахњивали сад већ више од 100 година.

Роман је, као што смо већ напоменули, једна од најпревођенијих књига на свету. На српски језик је, до сада, преведен три пута. Први пут је преведен на српски језик пре 120 година, 1895. године. Превео га је Ђорђе Поповић Даничар, а објавила Задужбина И. М. Коларца у Београду, под називом *Велеумни племић Дон Кихот од Манче*. Други пут је преведен готово 100 година касније, 1988. године. Преводилац је Душко Вртунски (стихове је заједно са њим превео Бранимир

Живојиновић), а објавиле су га Матица српска из Новог Сада и београдска издавачка кућа „Вајат“, под називом *Оштроумни племић Дон Кихот од Манче*. Трећи превод је објављен пре 10 година, 2005. године, у издању издавачке куће „Рад“, из Београда. Превела га је Александра Манчић. Њен превод је објављен под насловом *Маиштоглави идалго Дон Кихот од Манче*.

Рецепција *Дон Кихота* је велика. Постоје читаве библиотеке књига на многим светским језицима (наравно, највише на шпанском), које се баве тумачењем овог романа. Како то није предмет нашег рада, свешћемо суд о њему само на тврдњу да је реч о полифоничном роману, који показује реалност са различитих тачки гледишта које су испреплетене у истом временском простору. Али не само да показује, односно репродукује стварност, Сервантес настоји и да је замени. Зато је, по општем суду, *Дон Кихот* први модеран роман. Можда је баш зато филм, као нови медиј, нова или осма уметност, прихватио његов предложак и не ис-

пушта га већ више од једног века.

Екранизација или филмска адаптација је преношење писаног дела на филм. Ово је уобичајена, најједноставнија дефиниција термина „екранизација“. Сама реч **екран** (*Latin spelling èkrān*), потиче од француског *écran*. На енглеском језику је то *screen* (TV, monitor). Реч има више значења, у техничком и пренесеном смислу. Нама су овде битна два: екран је површина на коју се пројектује (у циљу одраза светла) гледаоцима слика из пројектора; односно – да је екран у преносном значењу филм у целини, кинематограф.

Што се саме екранизације тиче, она је присутна од самог почетка филмске историје и праксе. Судећи по њима, готово да нема значајнијег књижевног дела које није пренето на филмски или, касније, телевизијски екран. Свећим или мањим успехом. Нека дела су доживела бројне адаптације и екранизације. Роман *Дон Кихот* Мигела де Сервантеса је најбољи пример.

Прву екранизацију *Дон Кихота* снимила је француска

компанија Гамон (Gaumont) још 1898. године, али она није сачувана. Најранија сачувана екранизација Сервантесовог романа је из 1903. године. Њу је снимила француска филмска компанија Пате (*Paté cinéma*). Лусјен Ноге (*Lucien Nonguet*) и Фернан Зека (*Ferdinand Zecca*) су режирали прву сачувану филмску верзију *Дон Кихота* (*Don Quichotte*). Премијера је била у октобру 1903. године. Филм је снимљен у Шпанији, у локалном колориту. Краткометражни (14 минута), неми филм. Био је ручно обојен. Првобитна верзија филма имала је 430 метара и 15 сцена. Због продаје у иностранству скраћен је на 255 метара и 7 сцена, што му је знатно умањило уметничку вредност. Хосе Марија Пас Гаго (*José María Paz Gago*), који је изучавао овај филм, указао је на то „сакаћење“, али и на чињеницу да је филм добро примљен на премијери у Вашингтону, 7. децембра 1903. године.² У филмографији је овај филм забележен као први вели-

² José María Paz Gago, *Les aventures de Don Quichotte de la Manche (1902-1903), de Ferdinand Zecca y Lucien Nonguet* // Centro Virtual Cervantes

ки „фантастични филм“, иако је снимљен у бурлескном стилу.

Уследиле су нове екранизације. У XX веку је било 55 екранизација романа *Дон Кихот*.

Године 1908., шпански режисер Нарсисо Кујас (Narciso Cuyàs) екранизовао је први део домана (од XXXIII до XXXV главе), под називом *Безумно знатижељан* (*El curioso impertinente*). Кратак, црно-бели филм, у трајању од 12 минута. Кујас је исте године адаптирао цео роман и снимио истоимени филм – *Дон Кихот* (*Don Quijote*, 1908). Следеће, 1909. године, у Француској су снимљене две екранизације овог романа: редитељ Емил Кол (Émile Cohl) је снимио анимиранни филм *Дон Кихот* (*Don Quichotte*), док је играни филм са истим називом снимио чувени филмски редитељ Жорж Мелијес (Georges Méliès). Постоје подаци да је исте године снимљен филм *Дон Кихот* (*Don Quixote*) у Америци, али није познато ко га је режирао, ни какав је његов сценариј.

Године 1911. у Италији су снимљене две екранизације *Дон Кихота*: *Don Chisciotte* (кратак,

неми, црно-бели филм, непознатог редитеља) и *Пародија Дон Кихота* (*La parodia di Don Quichotte*), такође кратки, неми, црно-бели филм, непознатог аутора. Први је у жанру драме, а други – очигледно је већ у наслову, у жанру комедије.

Године 1913. у Француској је снимљен филм *Дон Кихот* (*Don Quichotte*). Режирао га је Камил де Морлон (Camille de Morlhon), док је главну улогу тумачио Клод Гари (Claude Garry). Реч је о немом, црно-белом филму.

Амерички редитељ Едвард Дилон (Edward Dillon) снимио је филм *Дон Кихот* (*Don Quixote*, 1915). Главну улогу је играо Девоуолф Хопер старији (DeWolf Hopper Sr.). Филм траје 50 минута, црно-бели је и нем. У жанру је драме.

У Великој Британији је 1923. године снимљен филм *Дон Кихот* (*Don Quixote*). Режицер је Морис Елвеј (Maurice Elvey), а у главној улози Џеролд Робертшо (Jerrold Robertshaw). Нема комедија, у трајању од 50 минута.

Дански редитељ Лау Лауритцен (Lau Lauritzen) је 1926. године снимео своју верзију Дон Кихота. Филм је црно-бели, неми, у трајању од 179 минута. У жанру комедије и драме. Снимљен је у Шпанији, у Андалузији и Севиљи, са данским глумцима и у данској продукцији.

Године 1933. славни аустријски филмски режисер Георг Вилхелм Пабст (Georg Wilhelm Pabst) снимео је чак три верзије *Дон Кихота*: на немачком, француском и енглеском језику. У главној улози је чувени руски оперски певач Фјодор Шаљапин (Фёдор Шаляпин). Сачуване су две верзије овог филма, француска и енглеска (немачка је изгубљена). Једна од 73 а друга од 55 минута. Филм има обележје више жанрова: авантуристички, комедија, драма, музички, мјузикл, љубавни. У енглеској, односно америчкој верзији, акценат је стављен на авантуру, што је видљиво већ у наслову: *Adventures of Don Quixote*. Колико је важна музика, сведочи чињеница да је на плакату, испод имена редитеља име композитора Жака Ибера (Jacques Ibert).

Године 1934., амерички редитељ анимираних филмова Аб Ајверкс (Ub Iwerks) снимео је анимирану верзију *Дон Кихота* - *Don Quixote*, звучни анимиран филм, у колору, у трајању од 8,09 минута. Породична комедија.

Шпански режисер Луис Аројо (Luis Arroyo) је 1947. године снимео филм под називом *Дулчинија* (*Dulcinea*). Филм је црно-бели, траје 110 минута, снимљен у Ла Манчи. Исте године је у Шпанији снимљен и филм *Дон Кихот од Ла Манче* (*Don Quijote de la Mancha*). Режирао га је Рафаел Хил (Rafael Hil), док је у улози Дон Кихота Рафаел Ривеле (Rafael Rivelles). Шпанска верзија филма има 137 минута, док је у америчкој скраћен на 107 минута. Снимљен је у аутентичном простору. Такође у области Ла Манче.

И следећа филмска адаптација је снимљена у Шпанији - *Безумно знатижељан* (*El curioso impertinente*). Режирао је Флавио Калзавара (Flavio Calzavara). Снимљен је 1953. године. Филм је црно-бели, траје 85 минута, у жанру је трагедије.

Године 1957., прослављени руски редитељ Григориј Козинцев снимео је прву руску верзију *Дон Кихота*. Филм траје 110 минута. У главној улози је Николај Черкасов. Овај филм представља прво остварење совјетске кинематографије које је направљено у боји и у widescreenу. Заснован је на истоименој драми Јевгенија Шварца, која је адаптација истоименог Сервантесовог романа. Шварц је свој сценарио прилагодио владајућој марксистичкој идеологији СССР-а и на тај начин поприлично одступио од књижевног предлошка. И поред тога, филм је имао запажену међународну дистрибуцију и углед, тако да се сматра једним од најбољих остварења у Козинчевој филмографији, односно једном од најбољих екранизација Сервантесовог романа *Дон Кихот*.

Доживљаји Дон Кихота (*Aventuras de Don Quijote*) је шпански филм из 1960. године. Режирао га је Едуардо Гарсија Марото (Eduardo García Maroto). Филм траје 33 минута. Снимљен је у колору, у авантуристичком жанру.

У Француској је 1961. године снимљен ТВ филм *Позориште младости: Дон Кихот* (*Le théâtre de la jeunesse: Don Quichotte*). Режирали су га Марсел Кравени и Луј Гроспјер (Marcel Cravenne, Louis GrosPierre). У главној улози је Мишел Ечевери (Michel Etcheverry). У жанру је драме и траје 1 сат и 30 минута. Исте године је у Југославији, у продукцији Загреб филма, снимљен анимирани филм *Дон Кихот*. Редитељ је Владо Кристл. Филм траје 10 минута.

Уследиле су екранизације: *Дон Кихот – Don Quixote*, 1962. године, у Финској. Режиер филма је Еино Рутсало (Eino Ruutsalo); 1963. године *Дулчинеја – Dulcinea* (Италија, Шпанија, Немачка). Режиер филма је Вићенце Ескрива (Vicente Escrivá). Филм траје 94 минута. Овај филм је на америчком тржишту добио назив *Девојка из Ламанче* (*Girl from La Mancha*); 1964. године *Дулчинеја Тобоска – Dulcinea del Toboso* (Италија, Шпанија, Немачка). Режиер филма: Карло Рим (Carlo Rim). Филм траје 98 минута; 1965. године – *Дон Кихот – Don Quichotte* (Француска). Режиер

филма је Жан-Пол Шаноа (Jean-Paul Chanois); 1966. године - *Дон Кихот – Don Quijote* (Италија, Шпанија, Немачка). Режијер филма: Карло Рим (Carlo Rim). Филм траје 97 минута. Два филма која је снимиио Карло Рим, према листи коју је саставиио Енрике Мартинез-Саланова Санчез, представљају два дела из једне целине, односно француске телевизијске серије која је имала 12 епизода од по 26 минута³.

Године 1967. у шпанско-италијанско-француској копродукцији је снимљен филм *Un diablo bajo la almohada*. Режијер филма је Хозе Марија Форке (José María Forqué). Филм траје 105 минута. Године 1968. снимљен је анимирани филм *Дон Кихот од Ла Манче - Don Quijote de la Mancha*. Режијер филма је Рафаел Баларин (Rafael Ballarín). Филм траје 11 минута. Године 1969. је у Мексику снимљен филм *Un Quijote sin Mancha*. Режијер је Мигел М. Делгадо (Miguel M. Delgado). Филм траје 100 минута. Исте,

1969. године снимљен је *Дон Кихот и Санчо Панса – Don Chisciotte e Sancho Panza* (Италија). Режијер филма је Ђовани Грималди (Giovanni Grimaldi). Филм траје 105 минута. Године 1970. је снимљен анимирани, краткометражни филм *Витез Дон Кихот – Don Quijote es armado caballero* (Шпанија). Режијерали су га Амаро Каретеро (Amaro Carretero) и Вићенте Родригез (Vicente Rodríguez). Године 1971. је српски редитељ Здравко Шотра снимиио ТВ филм *Дон Кихот и Санчо Панса*, ослањајући се, поред оригиналног Сервантесовог дела, на адаптацију Михаила Булгакова. Дон Кихота је тумачиио Владимир Поповић, а Санча Пансу – Предраг Лаковић. Филм траје 120 минута. Драмског је жанра.

У америчко-италијанској копродукцији, 1972. године је снимљен филм *Човек из Ламанче (Man of La Mancha)*. Редитељ је Артур Хилер (Arthur Hiller). Питер О’Тул (Peter O’Toole), је тумач главне улоге. Софија Лорен (Sophia Loren) је Дулчинеја, а Џејмс Коко (James Coko) – Санчо Панса. Филм траје 132 мину-

³ Enrique Martínez-Salanova Sánchez: Don Quijote de la Mancha en el cine <http://uhu.es/cine.educacion/cineyeducacion/donquijote.htm>

та, а означен је као драма, фантазија и мјузикл.

Године 1973, у копродукцији Шпаније и Мексика снимљен је филм *Дон Кихот опет на путу* (*Don Quijote cabalga de nuevo*). Режирао га је Роберто Гавалдон (Roberto Gavaldón). Траје 131 минут (шпанска верзија) и 140 минута (мексичка верзија). Исте године снимљен је филм-балет *Дон Кихот - Don Quixote*. Композитор је Лудвиг Минкус (Ludwig Minkus), а режисери Роберт Хелпман (Robert Helpmann) и Рудолф Нурејев (Rudolf Nureyev), који играју и главне улоге у филму. Филм траје 111 минута. Исте године је снимљен ТВ филм *Авантуре Дон Кихота - The Adventures of Don Quixote*. Режирао га је Алвин Ракоф (Alvin Rakoff). Филм траје 100 минута.

Године 1976., у Америци је снимљен филм *Љубавне авантуре Дон Кихота и Санча Пансе* (*The Amorous Adventures of Don Quixote and Sancho Panza*). Режирао га је Рафал Нусбаум (Raphal Nussbaum). Траје 110 минута. Године 1977. су у Бразилији снимљени *Доживљаји Дон Кихота и Санча Пансе* (*As Trapaalhadas*

de Dom Quixote e Sancho Panca). Режисер је Ари Фернандез (Ary Fernandes). Исте године је у Шпанији снимљен анимиран филм *Don Quijote, Sancho y Clavileño*. Режирао га је Рафаел Гордон (Rafael Gordon). Траје 13 минута.

Године 1980. је у Шпанији снимљена ТВ серија *El Quijote*, 39 епизода (свака од по 26 минута). Режирао је Паломо Круз Делгадо (Palomo Cruz Delgado). Исте године је у Јапану снимљена анимирана ТВ серија од 23 епизоде - *Zukkoke Knight (Don Quijote y los cuentos de la mancha)*. Креирао је Ноа Каваи (Noa Kawaii). Редитељ серије је Кунихико Јујама (Kunihiko Yuyama).

Године 1982, у Мексику, снимљен је тридесетоминутни филм *Mi Señor Don Quijote*. Режирао га је Рафаел Коркиди (Rafael Corkidi).

Године 1983, у Пољској је снимљен анимиран филм *Дон Кихот - Don Kichot*. Режисер филма је Кшиштоф Рајнох (Krzysztof Raynoch). Филм траје 8 минута. Године 1984., у Америци је снимљен још један балетски филм - *Don Quixote (Kitri's*

Wedding), a *Ballet in Three Acts*. Режи-серисер је Брајан Ларџ (Brian Large). Филм траје 86 минута.

Нова ТВ серија, *Don Quijote*, снимљена је у Шпанији 1985. године. Режирао је Маурицио Скапаро (Maurizio Scaparro), а траје 220 минута.

У Аустралији је 1987. године снимљен ТВ филм *Дон Кихот од Ламанче (Don Quixote of La Mancha)*. Траје 55 минута.

У руско-грузијско-шпанској копродукцији, 1988. године је снимљена мини-серија *Живот Дон Кихота и Санча (Житие Дон Кихота и Санчо)*, четири епизоде у трајању од 268 минута (по једној, америчкој верзији), односно 343 минута (по шпанској верзији). Режирао је Грузијац Резо Шеидзе.

Године 1989, у Португалији је снимљен ТВ филм *Дулцинеја (Dulcinea)*. Режиер је Артур Рамос (Artur Ramos).

У Шпанији је 1991. године снимљена ТВ серија *Дон Кихот Мигела де Сервантеса (El Quijote de Miguel de Cervantes)*, у режији Мануела Гутјереса Арагона (Manuel Gutiérrez Aragón), са

Фернандом Рејом (Fernando Rey) у насловној улози. Трајање 310 минута.

Године 1991. је у Великој Британији снимљен филм *Monsignor Quixote*. Режирао га је Родни Барнер (Rodney Bennet). Дон Кихота игра Алек Гинис (Alec Guinness). Филм траје 118 минута.

Дон Кихот Орсона Велса (Don Quijote de Orson Welles), у америчко-италијанско-шпанској копродукцији. Реч је о делу које је снимљено још 1955. године, а монтирано и довршено тек неколико деценија касније (1992). Филм траје 111 минута.

Исте године у Шпанији је снимљен ТВ филм *Ретабло мајстора Педра (El Retablo de Maese Pedro)*. Реч је о филму-опери, односно о луткарској опери Мануел де Фаље (Manuel de Falla), коју је овај чувени композитор написао још 1923. године, по мотивима Сервантесовог романа. Режиер је Лари Вајнштејн (Larry Weinstein). Дон Кихота је тумачио Ђустино Диас (Justino Díaz).

У Аустрији је 1994. године снимљен филм *Човек из Ламанче (Der Mann von La Mancha)*. Режирао га је Феликс Брејсах (Felix Breisach). Дон Кихора игра Карл Меркац (Karl Merkas). У руско-бугарској копродукцији, 1997. године је снимљен - *Повратак Дон Кихота (Дон Кихот враћа се)*. Режиер и тумач главне улоге је Василиј Ливанов. Исте године је у Мађарској снимљен *Дон Кихот - Don Quijote*, у режији Чабе Болока (Csaba Bollók). Филм траје 75 минута.

И у првим деценијама XXI века комично-трагични лик Дон Кихота био је инспирација филмским редитељима и продуцентима. До сада је снимљено 16 филмова и ТВ серија.

Чак три филма су снимљена 2000. године: амерички ТВ филм *Последњи витез*, у режији Питера Јетса (Peter Yates). Дон Кихота игра Џон Литгоу (John Lithgow), а Боб Хоскинс (Bob Hoskins) Санча Пансу; француски ТВ филм-опера *Дон Кихот (Don Quichotte)*, у режији Франсоа Русилона (François Roussillon). Дон Кихота тумачи Семјуел Раме (Samuel Ramey); британски

анимирани филм *Анимирани еп: Дон Кихот (Animated Epics: Don Quixote)*, у трајању од 30 минута.

Шпански редитељ Мануел Гутјерес Арагон поново снима Дон Кихота - *El caballero Don Quijote*, 2002. године. Главну улогу игра Хуан Луис Галиардо (Juan Luis Galiardo). Филм траје 122 минута. У жанру је комедије, драме и љубавне приче. Ове године је снимљена и документарни ТВ филм *Изгубљен у ла Манчи - Lost in la Mancha (Perdido en La Mancha)*. Режирали су га Кејт Фалтон (Keith Fulton) и Луис Пепе (Louis Pepe). Траје 93 минута и бави се невољама које су пратиле снимање филма *Човек који је убио Дон Кихота*, у режији Терија Гилиама.

Три филма су снимљена и 2003. године: канадска драма *Наклон (Tilt)*, у режији Ленса Певерлија (Lance Peeverley). Дон Кихота игра Џон Р. Тејлор (John R. Taylor); француски музички филм *Дон Кихот (Don Quichotte)*, опет у режији Франсоа Русилона. Дон Кихота игра Жан-Мари Дидијер (Jean-Marie Didière); и израелски *Дон Кихот у Јерусалиму (Don Kishot*

be'Yerushalaim), у режији Денија Розенберга (Dani Rosenberg). Дон Кихота игра Шмуел Волф (Shmuel Wolf).

Године 2005, у Француској је снимљен филм *Дон Кихот или невоље срдитог човека* (*Don Quichote ou Les mésaventures d'un homme en colère*), у режији Жака Дешампа (Jacques Deschamps). Главну улогу игра Патрик Шесне (Patrick Chesnais). Године 2006, у Шпанији је снимљен филм *Витешка част* (*Honor de cavalleria*), у режији Алберта Серре (Albert Serra). Дон Кихот игра Луис Карбо (Lluís Carbó). Исте године, такође у шпанској продукцији, снимљен је и филм *Las locuras de Don Quijote*, у режији Рафаела Алказара (Rafael Alcázar).

У италијанско-шпанској копродукцији, 2007. године је снимљен анимирани филм *Дон Кихот* (*Donkey Xote*). Режија Хозе Позо (Jose Pozo). Траје 86 минута.

Године 2010. је у Кини снимљен филм *Tang Ji Je De*, у режији Ах Гана (**Ah Gan**). **Кинески Дон Кихот је Тао Гуао** (Taо Guо). Исте године је у Шпанији снимљен анимирани филм *Аван-*

туре Дон Кихота - Las aventuras de Don Quijote. Режирао га је Антонио Зурера (Antonio Zurerа), а траје 73 минута.

Дана 7. јануара 2015. у Америци је била премијера филма *Дон Кихот: Генијални џентлемен из Ла Манче* (*Don Quixote: The Ingenious Gentleman of La Mancha*). Режирали су га Дејвид Бејер (David Beier) и Дејв Дорси (Dave Dorsey). Дон Кихота игра Кармен Аргенџиано (Carmen Argenziano). Снимљен је у Калифорнији и траје 83 минута. У жанру је авантура.

Почетком следеће, 2016 године, очекује се премијера филма *Човек који је убио Дон Кихота* (*The Man Who Killed Don Quixote*). Аутор сценарија и режисер филма је Тери Гилијам (Terry Gilliam). Око овог филма исплело се много необичних догађаја. Постоји верзија сценарија још из 2000. године. Становник XXI века Тоби Гросини доспева у Шпанију XVII века. Тамо запада у ропство. Спасав га Дон Кихот. Почињу заједно да путују, при чему Дон Кихот Тобија сматра за Санча Пансу. Тоби је принуђен да прати и да се брине о Дон Кихоту.

Ускоро, он треба да објасни ко је убио Витеза тужног лица. Верзија из 2016. је потпуно другачија: Тоби снима рекламни спот у Шпанији, и случајно налази свој студентски филм о Дон Кихоту. Он се враћа у мало шпанско село да би поново осетио то време.

Рад на филму је започео 2000. године, иако са недовољним средствима. Потом су се појавили проблеми око сценарија, с ауторским правима. Затим је тумач главне улоге, Жан Рошфор (Jean Rochefort), после неколико дана од прве клапе, имао проблема са здрављем и Гилијам је прекинуо снимање филма. У мају 2006. године, решена су ауторска права и настављено снимање. Улогу Дон Кихота преузео је Роберт Дувал (Robert Duvall). Буџет је смањен за 15 милиона америчких долара и чинио је 20 милиона долара, али је пројекат ипак обустављен.

У јануару 2008. године пројекат је поново обновљен. Главна улога била је поверена Џонију Депу (Johnny Depp), кога је убрзо заменио Јуан Мекгрегор (Ewan McGregor). У августу 2010. године снимање је прекинуто

због финансијских проблема. У новембру 2011. најављује се почетак снимања, али до њега ипак не долази. Тек у новембру 2014. стижу нове информације о припремању филма и новој подели улога: Дон Кихота игра Џон Харт (John Hart), а Тобија Џек О'Конел (Jack O'Connell). Снимање је планирано за август 2015. године, а премијера филма за мај 2016. године.

Снимљено је још шест играних филмова по делима Мигела де Сервантеса. Пет је шпанске продукције. Још 1914. године снимљен је филм *Циганка* - *La gitana*, у режији Адрије Гуала (Adrià Gual). Неми, црно-бели филм. Под истим насловом, 1923. године филм је снимљен и у Француској. Режирао га је Андре Игон (André Hugon). Филм је неми, црно-бели. Шпански филм под истим насловом снимљен је и 1940. године, у режији Фернанда Делгада (Fernando Delgado). Филм је црно-бели и траје 86 минута. У жанру је драме. Године 1927. је снимљен филм *La ilustre fregona* у режији Арманда Поуа (Armando Pou). Неми, црно-бели филм, у жанру комедије. Године

1965., режисер Фернандо Гарсија де ла Вега (Fernando García de la Vega) је snимио два кратка игра-на филма по делима Сервантеса: *Опрезна стража - La guarda cuidadosa* (комедија, у колору, у трајању од 27 минута) и *Много - Los habladores* (такође у колору, у трајању од 17 минута).

О животу и делу Мигела де Сервантеса снимљена су још три документарна филма. Сва три су шпанске производње. 1934. године је снимљен документарни филм *Маришрута Дон Кихота - La ruta de Don Quijote*. Филм је црно-бели, у трајању од 32 минута, на каталонском језику. Режирао га је Рамон Бјадиу (Ramón Biadiú). Године 1946. снимљен је документарни филм *За земљу Дон Кихота - Por tierras de Don Quijote*. Режирао га је Хозе

Марија Елорјета (José María Elorrieta). Филм је на шпанском језику, црно-бели, траје 10 минута. 1964. године снимљен је документарни филм *Сервантес - Cervantes*, у режији Ј. Фернадеса Сантоса (Jesús Fernández Santos). Филм је биографски, у боји, траје 10 минута.

Напомена: Овај преглед је направљен према списковима - листама:

IMDb: Don Quixote / Дон Кихот a list by a_deba

http://www.imdb.com/list/ls074302084?ref_=tt_ris_2

Don Quijote de la Mancha en el cine <http://www.uhu.es/cine.education/7cineyeducacion/donquijote.htm>

Као и бројним дружим сајтовима Internet Movie Database

Don Quixote: From comic to the tragic knight (All adaptations of the novel by Cervantes)

Summary: Don Quixote is the hero of the novel by Miguel de Cervantes, also the hero of more than 70 films and TV series. As a literary template, published 400 years ago, gained immense popularity since its first release, so are his adaptations in XX century, not only numerous, but also symptomatic. The novel is well known, a parody of all genres. A film, which

Teopuja

was an inspiration, filmed as an adventurous, romantic, comedy such as musicals, ballet, even as tragedies. Chivalry Don Quixote is undoubtedly grateful topic today, at the beginning of the XXI century has recorded a dozen films that testify about the eternal actuality of this hero and his literary template.

Key words: Don Quixote, Cervantes, film, film adaptation, XX the XXI century.